

מלמד להעריך

ראב יכול להעריך על בנו וכן פסק הרב בשו"ת חוות יאיר סי' קכ"א, וכן איתא בשו"ת חלקים סי' ל' ז' ו' אף למסנהדרין ה' ע"א נקטנא רשותא מאבא מרי אין ראיה דהא סמיך דבמלחא בעלמא אוקים להו, מי"מ פסק בן לדינא דאב נאמן למסור, ובשו"ת שבית יעקב ח"א ס' ס"ד הביא ראיה מסנהדרין שם תוס' ר"ח נקיטנא, וכי"פ בשו"ת פנים מאירות ח"ב סי' ג' וכן הביא בס' לחם חופים על י"ד סי' א' ס"ח ס', ואף רב"ס בית לחם יחודי בשו"ת שבמקף המסר סי' א' אומר לאב למסור בנו לחשום (ועי' סי' בית רוד על י"ד סי' א' ר"ף ג') מי"מ עולה שם סתוך התשובה רלענין התרת הוראה שפיר רמי דהאב יכול למסור בנו עי"ש שאינו אלא מוחל על כבודו ורשאי חזרות. וא"כ אף שבכל שו"ת שבית יעקב כ' רס"ב יותר ליקח סמיכה מאחר שאינו קרוב, מי"מ היינו בשוחם, אבל לענין חיתר הוראה מורה הלית לן בה אם האב מסמיכו.

ש א ל ה :
 יש בקהלתו איש אחר שיש לו בן מאשה נכריה והבן הוא כבר בן ט' שנים ואינו מהול והוא נכרי נכור והוא יושב בתוך התינוקות היהודים ולמסור דת יהודית ובשאלו אח מהול בית המסר לפה אין מלמדין את הנער הזה עם התינוקות הנוצרים. אמר לי שהנער בלי דת (קאנפסענסאָנאָפּס) והאב רוצה שלמור דת יהודית, ואני אוני יודע עתה מה לעשות שאלף את היה אפשר לי בגרים דבר אל לב האב לומר את בנו ולהטילו בדת גרים, מה הועלת? יש לנו אמנע מהתינוק את הלמור גם האב יעזוב את הקהלה כל יעשה מחלוקת בקהלתנו. ועתה נפשי בשאלתי כדת מה לעשות.

ת ש ר ב ה :
 הנה כוה יפה כתב שקשים גרים כאלה לישראל כספחת, וכבר הרחיב כוה לדבר בספר שלם היה"מ מ"יה שלום קוסנא ו"ל בקוסטריס, ובחוריה יעשרה" ואין לקבל גרים כאלה יעיי"ש יומצא הכל ברור ואין צורך להעתיק, גם אי"א להעתיק כל צרכים כי הרברים ארזכים. ומעתה יש לדון הא"ך גתנו בלימוד הרח לענין נער זה. הנה בחניניה י"ג ע"א איתא אין מוסרין ר"ח לנו, ואף שקננת מחכמי ישראל למדו חורה עם גוים כמו שמספר בהקדמתו לס' מסורת המסורת שלו, הם עשו זאת למטות כלל ישראל, ואעפ"י צווחו עליון גדולי ישראל ככרוכיא. וכבר האריכו לענין אין מוסרין ר"ח לנו שו"ת דבר שמואל סי' ע"ה שהחמיר מאד בדבר וס' כאר שבע ושו"ת יד אליהו סי' מ"ח ושלטי הנבונים פ"ק רע"ו ולקט הקטח ד' ק"ז מה שהביא בשם שו"ת נשאל רור כ"י. ומעתה אם אפשר להשתרל שהאב לא ישלה בנו ללמוד דת ישראל הרי טוב. ויש לדבר אליו דברי כבושין, כי חורת ישראל אינו זמר ומליצה שלומדים רק להבין דת ישראל, כי אם התחלת ללמוד דת ישראל הוא ללמוד ולעשות, ומי שלומד ואינו עושה טוב לו שלא ילמד, ררד משל הוא לומד, כי מחלל שבת מוח יומת והוא רואה שאביו מחלל שבת, הא"ך יכבר את אביו, אם שומע ממלמד דת שלו שאביו עפ"י דתו בן מוח הוא. הלא טוב שלא ישמע הנער דבר רב זה. ואולי יכנסו באוני האב דברים נכוחים

סימן ע"ח ע"ח

כאלה וימנע את בנו מלמור דת ישראל. ואם לא ישמע האב, או אם יודע בו"ח שהוא לא ישמע לדברי הוכחותיו, אוי יש ררד אחר, הנה לפי רעת בעל די אליהו מותר ללמור עם הנגיט שבע מצות שלו, היינו ע"י, נ"ע, ש"ח, אבר בן ההי, ברכת השם, נגיבה גויל וכל אבותיהו, ויונים (דחינו אלנעסין) מענישליבע נעבאָסעט. והשלטי נבירים בשם ראי"ו כתב ו"ל: נביאים ונחובים נראה בעיני שמו"ח ללמור שרואה כדום נחמות האמויים לישראל ובר עכ"ל. ועפ"י נראה לי שנס מסורי הו"ח"ך מותר ללמור כדי שרואה מעשה גסים שעשה השם לישראל וכדי שיכיר גבורתו וגרלו של הקב"ה ימנע מע"י שויהא ראשונה משבע מצות בני נח. ועתה יוכל לחלק למור דת לשני חלקים כגון אם מלמד ד' אעזות שבועי ולמד ב' שעות נביאים ונחובים ומסורי תורה, ומצות שנס בני נח מצויין כגון כל הני פרשיות כספר דברים שמחזיקין על ע"י, ומשפטים וברוכיא. ובשו"ת שעות אחרות ילמד מצות שרגק ישראל מצוה ב"ח (שבחות ומעדות, מאכלות אסורות, תפלות זכר). וכלתי פסק יאבה האב שבנו יתיי' חפשי מלמור הזה (שפעעציעלל י"דישע צערסאָנאָנענעמעס) שאין לו שום הועלת ב"ח, כיון שאינו עושה אותם, וגם האב אינו מקיים אותם. ואם גם בזה לא יאבה אוי אם יש יכולת כירו להרחיק הנער מלמור זה, ירחיקו בע"כ של האב, כי פשוט שנס השכל כתייב שמי שאינו עושה המצות וגם אינו מצוה לעשות, לפי שהוא אינו ישראל עפ"י ד"ן, אין ללמור ברעליגיזסאָנאָנענענע, שואת אין מלמדים לשם יודעה (וייסעסנשאָפּס) אלא כדי לעשות, ואם מלמדין וזאת לפי שאינו עושה ואינו מצוה לעשות, זה הוא חלול הדת, וגם הנוצרים לא ילמור בבית המסר דת נוצרית ליהודי שאינו רוצה להיות נוצרי ואינו לומד רק כדי לרדע מעשה נצרים. וכנראה כל בעל שכל יסכים עמו בזה, ולא ח"י מחלוקת, ושלום על ישראל.

ש א ל ה :
 ע"ה וע"ה קצח (דבריו) ובתחלת הדבור: לא אמרינן מלקד"ה"ם אלא היכא שהוא איזו ו"ל בעל המחבר סי' נחל אשכול מסר לפני פטירתו סך קצוב וצוה בצואה המצויה בירי כואח: סך זה יותן לקהל האלבערשפארם ולקהל הנ"ל יהי לקרן קיימת בתנאי שיתנו ד' למאה לשנה להחזיק ח"ת לבני עניים פה או בפויורא או לקנות להם ספרים ותפילין וכו', עכ"ל כי או היה מאמר ד' וע"ל מנהל בית המסר בפויורא. וכאשר צוה הנג"ד כע עשה ארזי אבי והחזיק בני עניים פה כי לא הכיר עוד הילדים והנחורים בפויורא ואם הנונים הם לכו. אך כמראה לנו כעת לא נמצא גם פה שום בחור ליתן לו מרחמים של הסך הנ"ל וגם כשנים אחרונים של ימי חיי מאמר ד' וע"ל לא ניתן כלום אלא הוספו הרוחים והסך הנ"ל כבר הוכפל. אבל בעיר אחרת נמצאו בני משפחה הנגה אשר שם אמר"ר וע"ל עינו הסוב עליהם וגם קרובים הם למצוה לפנ מותו, ופעמים תשלש בא מצלי קרובי פה ליתן לבני המשפחה כעזובו של או"י וע"ל וחוששי שלא לקיים רח"ם בדבריו (אעפ"י שנס אני מסכים בלכי ואמר אם וכינו לראותו עור עתה לפנינו ג"כ יענה ואמר אמן) ע"כ הנני בא בשאלתי לפני רח"ם להגיד לי רעתו הצלו"ה דבר זה.— הנה מצונו בחוס, כ"ב קמ"ס ר"ח ר"מ להגיד לי רעתו הצלו"ה דבר זה.— עור ואמר ר"ח לא אמרינן מלקד"ה"ם אלא היכא שהוא